

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Sacrorvm Ritvvm Et Caeremoniarvm

Vinitor, Gerlacus

Coloniae Agrippinae, 1656

IV. De Missis votiuis Sancta Mariae, & alijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9459

*Missale
Rom. 2.
Novemb.*

6 *Compend. Sacr. Rituum Pars I. Tit. IV.*

§. 4. in die commemorationis omnium fidelium Defunctorum, dicuntur duæ Missæ in Ecclesijs Cathedralibus & Collegiatis vna de die infra Octauam post Tertiam, altera principalis pro defunctis post Nonam & hoc, quia in Missa pro Defunctis non potest fieri commemoratio de Octaua sicut in alijs, & est casus particularis, quem expressè præscribit Missale post festum omnium Sanctorum 2. Nouembris.

TITVLVS IV.

De Missis votiujs S. Mariae, & alijs.

1. IN Sabbatis non impeditis festo Duplici, Semiduplici, Octaua, Vigilia, Feria Quadragesimæ, vel Quatuor Temporum, vel Officio aliquius Dominicæ quæ super sit, in præcedens Sabbathum translato, dicitur Missa de S. Maria secundum varietatem temporum, vt in fine Missalis ponitur.

2. In Aduentu autem, licet Officium non fiat de S. Maria in Sabbato, dicitur tamen Missa principalis de ea, cum commemoratione de Aduentu, nisi fuerint Quatuor Tempora, vel Vigilia, vt supra.

3. Alijs diebus infra Hebdomadam, quando Officium sit de Feria, & non est resumenda Missa Dominicæ præcedentis, quæ fuerit impedita, (exceptis Ferijs Auentus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum) dici potest aliqua ex Missis votiujs, etiam in principali Missa quæ vocatur Conuentualis, secundum ordinem dierum in fine Missalis assignatū, cum commemoratione Feriæ de qua factum est Officium. Quæ tamen Missæ, & omnes aliæ Votiuæ, in Missis priuatis dici possunt pro arbitrio Sacerdotum, quocumque die Officium non est Duplex, aut Dominica, cum commemoratione eius,

eius, d
ration
rat eo
verò p
quoad
niat.

§. 1.
cuius e
tia, ac p
que fest
circulu
do eam
tiones
dicende
berur H
men fir
versibus
Commi
pro vtr
requiri
troitus
nis addi

§. 2.
in festo
co isto
mor iam
vel com

§. 3.
non cele

§. 4.
tate ac
Missæ q
salis aff

§. 5.
tur in M
ta, & su
tate, Fer
tis Apo
ctissimo
sione, Sa

§. 6

eius, de quo factum est Officium, & commemoratione item Festi Simplicis, si de aliquo occurrat eo die fieri commemorationem in Officio. Id verò passim non fiat, nisi rationabili de causa. Et quoad fieri potest, Missa cum Officio conveniat.

ANNOTATIONES.

§. 1. Missa votivæ dicuntur quæ pro voluntate alicuius celebrantur, atque hæc sunt in triplici differentia, ac primo quidem de quolibet Sancto, ac quacumque festiuitate, de qua iuxta Rubricas Missalis per annum circulum celebratur, dici potest Missa votiva, assumendo eam quæ in die festo habetur, accommodando Orationes ubi habetur *Natiuitas* vel *Festiuitas*, aut *Natalitia* dicendo *Commemoratio* vel *Memoria*: Omittendo ubi habetur *Hodie*, cum Præfatione propria si eam habeat, tamen sine *Gloria in excelsis*, & *Credo*, desumptis *Tractu* vel versibus cum *Alleluia*, vel etiam *Graduali*, si opus est, de Communi, vel certè tota Missa dicatur de Communi, pro ut ratio temporis, siue Paschalis, siue non Paschalis requirit. Nam tempore Paschali adduntur in fine Introitus duo *Alleluia* & in fine Offertorij & Communionis additur unum *Alleluia* ubi non habetur.

Castaldus
Praxi Ca-
rem. lib 2.
sect. 4. c. 3.

§. 2. Si celebretur Missa votiva alicuius sancti qui in festo pro Introitu habet *Gaudeamus omnes* tunc loco istorum verborum *diem festum celebrantes* dicitur *memoriam celebrantes* & loco *solemnitate* ponitur *memoria* vel *commemoratione*.

Gavantius
Part. 4. tit.
17. n. 11.

§. 3. De Tempore & Festis mobilibus Missæ votivæ non celebrantur.

Castaldus
loco citato.

§. 4. De Passione, Spiritu Sancto, sanctissima Trinitate ac Sanctissimo Sacramento Corporis Christi, non Missæ quæ eo tempore habentur, sed votivæ in fine Missalis assignatæ dici debent.

§. 5. Secundi generis Missæ votivæ sunt, quæ habentur in Missali singulis diebus per Hebdomadâ assignatæ, & sunt octo videlicet, Feria secunda de sancta Trinitate, Feria tertia de sanctis Angelis, Feria quarta de sanctis Apostolis, Feria quinta de Spiritu sancto, vel Sanctissimo Sacramento, Feria sexta de S. Cruce, vel de Passione, Sabbatho de B. Virgine.

Missal. Ro-
man. in fine
de Missis
votivis.

§. 6. Huiusmodi autem Missæ votivæ privatae dici

Gauantus
Part. 1. Tit.
4. n. 3. lit. O
non possunt in die Dominico, vel festo Duplici, nisi rationabilis intercedat causa, multo minus dici possunt in diebus privilegiatis, puta in Vigilia Natiuitatis Domini & Pentecostes, in Feria quarta Cinerum, & maiori Hebdomada, infra Octauas Epiphaniæ, Paschæ, & Pentecostes, in quibus diebus prohibetur fieri de Duplici. Et si institutione Capellaniz, vel alio titulo Sacerdos teneatur huiusmodi Missas votiuas celebrare, satisfacit, dicendo Missam de Sancto, vel Feria occurrente, nam in eo casu Ecclesia disponit, & corrigit intentionem eius qui tales Missas ordinauit, & fructuosior erit deuotionis effectus, si ordinatio Ecclesiæ seruetur, præsertim si eiusmodi Votiuæ in proximos dies transferri nequeant.

§. 7. Quando Missa exigitur votiuæ v. g. de Assumptione B. M. V. de Natiuitate eiusdem, & eiusmodi, dici potest Missa de Beata Virgine prout in Missis Votiuis, cum intentione ad honorem Assumptionis aut Natiuitatis Beatae Virginis. Similiter si quis haberet onus celebrandi Missam Rosarij aut de Monte Carmelo, quia eiusmodi Missæ non nisi certis Regularibus sunt concessæ, dicendo aliam de Beata Virgine votiuam vt in Missali, satisfaciet ex Decreto sacre Congregationis *die 6. Maij 1625. 7. Augusti & 30. Septembris 1628.*

§. 8. Quando occurrit dicenda Missa votiuæ de Apostolis, si quid tunc ratione temporis fortè desit, puta Tractus, seu versus cum *Alleluia*, tempore Paschali, ex alijs Missis tunc supplendum est: Tractus quidem desumi poterit ex Missa votiuæ sanctorum Petri & Pauli, versus autem cum *Alleluia* tempore Paschali, imò verò etiam Introitus cum accessorijs ex festo S. Marci, vt in simili casu iubetur in fine Missæ votiuæ Apostolorum Petri & Pauli, est enim eadem ratio. Quod simili ratione practicandum in quibuscumque Missis votiuis aliorum sanctorum.

§. 9. Quando petitur Missa votiuæ de S. Petro, aut S. Paulo dicitur Missa votiuæ communis vtrique Apostolo cum intentione ad Venerandum Apostolum cuius Missa votiuæ petitur, numquam enim separandi sunt ij, quos Ecclesia coniunxit.

§. 10. In Missa ad postulandam gratiam spiritus sancti dicitur Missa votiuæ de spiritu sancto in fine Missalis signata, sed mutantur orationes, dicuntur enim eæ, quæ habentur in fine eiusdem Missæ votiuæ de spiritu Sancto.

Gauantus
Part. 4. Tit.
17. n. 8.
6. 9.

Gauantus
part. 4. lit.
17. n. 10.

Gauantus
p. 4. lit. 17.
n. 6.

§.
qua
do su
ronat
Consi
ma, v
pro q
torum
li. No
decim
Decim
§.
eunt
possu
tantu
nis Pa
nupti
§.
vice d
est Mi
coron
Missal
§. 12
consec
tum ce
ctionis
de pra
memor
natur
mento
non fel
vnicu
respon
§. 15
possunt
§. 16
cepto c
Sponsa
sponsa
orem h
suerude
Hinc pa
cedas,
tur) qua
primæ c

§. 11. Tertij generis Missæ votiuæ sunt tredecim, *Gauantus*
 quæ habentur in fine Missalis, videl. Prima pro eligen- *part. 4. tit.*
 do summo Pontifice. Secunda in die Creationis & Co- *17. n. 18.*
 ronationis Papæ, Tertia in Anniuersario Creationis &
 Consecrationis Episcopi, Quarta ad tollendum schis-
 ma, vel pro quacumque Ecclesiæ necessitate, Quinta
 pro quacumque necessitate. Sexta pro remissione pecca-
 torum; septima contra Paganos, Octaua Tempore bel-
 li. Nona pro Pace. Decima pro vitanda mortalitate. Un-
 decima pro Infirmis. Duodecima pro peregrinantibus.
 Decimatertia pro Sponso & Sponsa.

§. 12. Harum prima, secunda, tertia, & vltima di-
 cuntur votiuæ, quia non sunt de die, non tamen dici
 possunt quocumque tempore, sed prima, sede vacante
 tantum. Secunda & tertia in Anniuersaria die Creatio-
 nis Papæ, vel Episcopi tantum; Vltima in benedictione
 nuptiarum.

§. 13. Missa pro eligendo summo Pontifice prima
 vice dici potest etiam in Dominica, seu Festo duplici, id
 est Missa vt in Cathedra S. Petri, tam in creatione, quàm
 coronatione Papæ, mutata collecta, cum *Credo*, vt in
 Missali.

§. 14. Tam anniuersarius dies electionis quàm *Gauantus*
 consecrationis Episcopi celebrari potest, & si alter tan- *p. 4. tit. 17.*
 tum celebretur, consecrationis dies potius quàm ele- *n. 18.*
 ctionis celebrandus erit. Qui si venerit in die festiuo *Cas. Epif.*
 de præcepto vel Dominica, Missa erit de festo cum com- *lib. 2. c. 29.*
 memoracione pro Episcopo. In oratione autem nomi- *Gauantus*
 natur Episcopus, & ciuitas; quia Ecclesia sine addita- *loco cit. n. 19.*
 mento significat vniuersalem Ecclesiam: Si vero in die
 non festiuo celebretur, Missa dicitur vt in Missali cum
 vnicâ oratione *Gloria in excelsis Credo* & Præfatione cor-
 respondenti tempori.

§. 15. Nonem verò quæ remanent qualibet die dici, *Gauantus*
 possunt exceptis diebus Dominicis, & Duplicibus. *Part. 4. Tit.*
17. n. 22. Rit.

§. 16. Missa pro Sponso & Sponsa qualibet die, ex- *Rom. Tit. de*
 cepto die festo de præcepto & Dominica, præfente *Matrimonio*
 Sponso & Sponsa dici potest, non dicitur tamen si vidua
 sponsa est, etiam si v. r. nunquã vxorẽ habuerit, si vero vx-
 orem habuerit vir & virginem ducat vbi ea viget, cõ-
 suetudo poterunt nuptiæ benedici cum hac Missa:
 Hinc patet secundas nuptias numquam esse benedi-
 cendas, illa vero censentur secundæ (vt non benedicen-
 tur) quæ sunt secundæ ex parte feminæ, quamuis sint
 primæ ex parte viri. Nec refert an ipsa vidua secundo
 nubens

Gavantius
part. 1. tit.
4. n. 3. sub
11. 0.

10 *Compend. Sacr. Rituum Part. I. Tit. IV.*

nubens sit virgo, vel non; sed an sit semel benedicta vnde quæ semel nupsit, sed ante benedictiones receptas vidua facta est, cum postea iterum nubit benedicenda est: & quæ semel est benedicta, non est iterum benedicenda; & casu quo mulier non benedicenda Missam pro felici coniugio, tempore contrahendi matrimonii, peteret, nequaquam Missa pro Sponso & Sponsa dicenda, sed de tempore occurrente, aut aliqua votiua.

§. 17. Missa votiua solemnis pro re graui, vel publica Ecclesie causa, quocumque die etiam Dominico, aut Duplici, non tamen in festis maioribus, cantata altera de die, cantari poterit.

Castaldus
Praxi Car.
lib. 2. sect. 4.
c. 3.

§. 18. Huiusmodi Missæ votiue ait Rubrica, ne passim dicantur vbi pios ac religiosos viros monere oportet, gratiorem fore Deo pietatem, quæ Ecclesiastico ritui congrua, & ab Ecclesia dilecta sua sponsa, iuxta dies & tempora ordinata est. Ideoque si cum officio diuino Missa conueniens fuerit, acceptabilius munus ipsi Deo offerretur.

Castaldus
loco citato.
Gavantius
part. 1. tit. 4.
in princ.

§. 19. Non prætereundum quod addit Rubrica (non nisi rationabili de causa) nam si quis, vt cito se expediat, vel simili aliqua leui occasione permotus, Missam currentem in votiua mutaret, vtique contra Rubricam faceret, & consequenter peccaret; sed causa rationabilis censeatur voluntas Defunctorum, necessitas, aut pietas viuorum Votiua Missas postulantium & eiusmodi.

Gavantius
Part. 1. Tit.
4. n. 3. litt. p.

§. 20. Quando Rubrica dicit, quoad fieri potest, Missa cum Officio conueniat, loquitur Rubrica de priuatis Missis. Nam Missa Conuentualis debet semper concordare cum Officio. *Cap. Cum creatura, de celebrat. Miss.* vbi verbum *mandamus* obligat ad mortale, sicut communis Doctorum habet sententia.

Gavantius
Part. 1. Tit.
4. n. 3. litt. O
§. Neque.

§. 21. Missæ de Spiritu Sancto, de S. Maria, & pro Defunctis, quæ præscribuntur Presbyteris in eorum ordinatione dicendæ post celebrationem primæ eorum Missæ, non vt communis fert opinio, pro prima Missa celebrandæ sunt sed iuxta regulas aliarum votiuarum, & idcirco dici non possunt in diebus quibus prohibentur alia votiua, id est, in Dominicis & Duplicibus, & quando prohibetur fieri de festo Duplici. Absonum enim esset, celebratâ primâ Missâ in Natali Domini, in tribus festis sequentibus recitare Missas votiuas predictas, & pro Defunctis vt patet. Hinc etiam sequitur quod non liceat dicere *Gloria in excelsis*, & *Credo* tam in

in ipsa
ria, nu
debet
tis.

§.
die, ve
ordin
tem v
Rituu
1612 d
Missæ
sam ve
Conue
dotis,
Domi
non ve
ro Mis
Dupli
feruar
lebran
Octau
quia m
ua; tun
cuius
pro Mi
sequit
fit Miss
ca dice
alia.

§. 2
genda
lo, & n
in die
pata p
Octaua
prohib

§. 2
alium
dicent
sa de C
vel ali
Episc
Abbat
Regu
tio ta

in ipsa de Spiritu Sancto, quam in Missa de beata Maria, nisi hæc dicatur in Sabbato, & Missa pro Defunctis debet esse quotidiana cum tribus Orationibus consuetis.

§. 22. Conuentualis igitur Missa erit semper de die, vel in feriali Officio potest esse votiuæ, secundum ordinem dierum assignatum in fine Missalis; non autem votiuæ ad libitum Cleri seu Laicorum. Quia sacra Rituum Congregatio die 25. Junij 1611 & die 8. Ianuarij 1612 decreuit teneri Canonicos omnino ad cantandam Missam de die, vt lucrentur distributiones, nec ob Missam votiuam, seu pro defunctis, posse omitti Missam Conuentualē. Hinc sequitur quod Missa prima Sacerdotis, si celebretur in Duplici, die priuilegiato; aut Dominica, debeat celebrari de iisdem festis aut diebus, non vero de Spiritu Sancto, aut alia votiuæ. Priuata vero Missa poterunt dici votiuæ quæcunque, in diebus non Duplicibus neque Dominicis, vt supra dictum est, non seruato dicto ordine dierum arbitrio rationabili. Celebrantis: non tamen conuenit, puta in festo aut infra Octauam B. Virginis, dicere Votiuam de eadem: tum quia magis colitur B. Virgo cum Missa de festo vel Octaua; tum quia secunda Oratio esset de eadem B. Virgine, cuius recitatur Officium; tum quia satisficit obligationi pro Missa Votiuæ, si recitetur longior Missa Festiuæ. Hinc sequitur quod, si infra Octauam Pentecostes dicenda sit Missa votiuæ solemnem pro re graui de Spiritu Sancto, ea dicenda sit, quæ competit diei occurrenti & non alia.

§. 23. Exceptio votiuarum in Dominicis, intelligenda est de die Dominico tantum qui colitur à populo, & non de Officio Dominicæ; Vnde sequitur quod si in die feriali fiat Officium de Dominica, puta anticipata post Epiphaniam, seu post Pentecosten, seu infra Octauam Natiuitatis Domini, Missa votiuæ eo casu non prohibentur.

§. 24. In susceptione habitus, aut professione Monialium, præsertim diebus Dominicis & festiuis, non est dicenda Missa votiuæ de Spiritu Sancto aut alia, sed missa de Officio, in qua addatur Oratio de Spiritu Sancto, vel alia pro eisdem præscripta; nam in consecratione Episcopi, in Ordinationibus generalibus, benedictione Abbatis, Abbatissæ, & Virginum, atque consecratione Regum & Reginarum, iuxta Rubricas Pontificalis, Oratio tantum, additur Missa occurrenti de die, quid ni igitur

Gauantus
Part. 1. Tit.
4. n. 3. sub
lit. p.

Gauantus
loco citato
lit. 9.

Cassaldus
Praxi Car.
lib. 2. sect. 5.
c. 3. n. 6.
Pontif. Rom.
Tit. de cons.
electi in E.

plse. & alijs
seq.

tur in illis minoris momenti actibus idem obseruan-
dum?

TITVLVS V.

De Missis Defunctorum.

1. PRIMÂ die cuiusque mensis (extra Aduen-
tum, Quadragesimam, & tempus Pascha-
le) non impedita Officio Duplici, vel semidu-
plici, dicitur Missa principalis generaliter pro
Defunctis Sacerdotibus, Benefactoribus, & alijs.
Si verò in ea fuerit festum Simplex, vel Feria, quæ
propriam habeat Missam, aut resumenda sit Mis-
sa Dominicæ præcedentis, quæ fuit impedita; &
infra Hebdomadam non occurrat alius dies, in
quo resumî possit; in Ecclesijs Cathedralibus &
Collegiatis dicantur duæ Missæ, vna pro Defun-
ctis, alia de festo Simplici, vel Feria prædicta. Sed
in Ecclesijs non Cathedralibus nec Collegiatis
dicatur Missa de die cum commemoratione ge-
neraliter pro Defunctis.

2. Præterea Feriâ secundâ cuiusque Hebdo-
madæ, in qua Officium fit de Feria, Missa princi-
palis dici potest pro Defunctis. Si autem fuerit
propria Missa de Feria, vel de Festo Simplici, vel
resumenda sit Missa Dominicæ præcedentis, vt
suprà, in Missa de die fiat commemoratio (vt di-
ctum est) pro Defunctis. Excipitur tamen Qua-
dragesima, & totum tempus Paschale, & quando
per annum Officium est Duplex, vel Semiduplex;
quibus temporibus non dicitur Missa conuentua-
lis pro Defunctis, (nisi in die Depositionis De-
functi, & in Anniversario pro Defunctis) neque
pro eis fit commemoratio. Missæ autem priuatæ
pro Defunctis quocumque die dici possunt, præ-
terquam in festis Duplicibus, & Dominicis die-
bus.

3.
Storu
defun
in die
cunq
alijs M
ectur

4.
Com
Storu
cumq
alijs a
trium

§.
Missæ p
consec
bus de
Epipha
rum, in
mini 8

§. 2.
sepulto
sacra F
co inte
vero fe
tatis, p
lemni
etiam
possum

§ 3
sunt Mi
præcep
Septem
um v t
defund
quia et
pro Al
quam
non pe
tra Ri